

Előfizetési feltételek:
 Egész évre 6 ft. —
 Fél évre 3 ft. —
 Évesjegyre 1 ft. 50 kr.
 Előfizetni lehet csupán a kiadó hivatalnál B.-Gyarmaton.
 A lap szellemi részére a a nyilttérre vonatkozó mind a közlemények a szerkesztésük küldendőik.

NÓGRÁDI LAPOK

ES
HONTI HIRADÓ
 politikai, társadalmi, s közgazdászati hetilap.

Hirdetések díja:
 Ot hasábos petit sor 5 kr
 Bélyeg minden beiktatásnál . . . 30 kr
 Nyílt tér garmond sora 20 kr
 Hirdetéseket felvevő a kiadó. Nagyobb és többszöri hirdetések jutányosan eszköszültek.
 Előfizetési pénzek, reklamációk és hirdetések a kiadóhoz intézendők.

Előfizetési felhívás

„NÓGRÁDI LAPOK” s „Honti Híradó”

politikai, társadalmi és közgazdászati hetilap
 1876-ik évi IV. évfolyamára.

Előfizetési feltételek:

Háromnegyedévre 4 ft. 50 kr.
 Félévre 3 „
 Évesjegyre 1 „ 50 kr.
 Egy hónapra — „ 50 kr.

Az előfizetési pénzek egyedül a kiadóhoz érkezve, — legcélszerűbben postai utalvánnyal — a nyomtatandó példányok, s pontos szétküldés tekintetéből, mieftőbb beküldendőik.

R.-Gyarmat, április 1.

Mérnök-bizottság járja be ismét az Ipoly-völgyet, mely tény a t. közönségben reményt támaszt az iránt, hogy a salgó-tarján-szobi vasut mégsem oly phantom, melyet csak képzelni és nem testesíteni lehet.

Mikor ily mérnök-bizottság lepi meg meggyénket, a politikuskok összedugják fejeiket, mérlegelik a viszonyokat és tényeket, s gondolkodnak a felett, mily mozgalom fog következni a vármegyében? Mert hogy a mérnökök megjelenését mindig valamely fontosabb actus követte, arról mindenkinek tudomása van.

Jelenlegi feltűnésük azonban majdnem sphynx-szerű, s a mostani viszonyokat s tényeket mérlegelve, alig tudnók megfojtani elővetelők indokait. Annyi bizonyos, hogy utazási költségeik és fáradságuk fedozható ama alaptól, mely egykor a nógrádi vasuti részvénytársulat megalkotásának költségeire összegyűjtetett. Ha azonban ezen alap is elfogy, úgy meglesz a vármegye fosztva attól, hogy a fontosabb mozgalmak közeledtét már jó eleve ezen jelenségekből kimagyarázhassa.

Ha nem is állithatunk semmit bizonyosan, de a sejtelmek Ixioni kerekének bizonytalanságai között mégis következtethetünk bizonyos tényekre, melyek meggyénket a legközelebbi átalakulás pillanatában érhetik.

A közigazgatási bizottságról szóló 1876: VI. t. cz. mult hó 20 án hirdettetett ki; (s e szerint e hó 4-én lép törvényi hatályba). A mi megmaradt volt a régi megyei rendszer romjaiból, azt ezen törvény el fogja enyészíteni; a féltett megyei élet csekély átmenet nélkül belelugszik a centralisatióba. Azért fontos napok előestőjén vagyunk, az ezredőves és a nemzet életével egybeforrt intézmény felett meghuzták a halálharangot. Az önkormányzati életnek, a szabadság fejlesztésének eme intézménye, mely hazánkat az összeszerkadástól annyiszor megmenté, megérdemli, hogy végvonaglásánál a honszerelem melegével áthatott bucsunkat elmondva, kétkedő fájdalommal adjuk át a történet komoly lapjainak.

Kik örvendenek ezen tény felett, a szabadelvűek, vagy a konservatívok? A szabadelvűek a haza megmentésére sorakoztak, s így a többségök által meghozott törvény csak a jóhiszemű akarat kifolyása lehet; de a conservatívok, midőn e törvény meghozásánál akaratukat nem érvényesíthették, annak végrehajtásánál éreztethetik óriási befolyásukat.

Ezen törvény, midőn a közigazgatás minden ágának kormányzatát egy szűkebbkörű (20, a főispánnal 21 tagu) bizottságra bizza, melynek döntő közegeit a kormány fogja ki-

nevezni, s hozzá 10 tagot 2 évre a törvényhatósági közgyűlés választ, mindenesetre oly mozgalom, mely a döntő körök figyelmét nem kerülheti el.

A megye eme átalakulása a legközelebbi tavaszi közgyűlésen fog végbemenni, s így az idő közel van, midőn az új bizottságot meg kell alakítani.

Ezen bizottság a törvény szerint majdnem abszolút hatalommal van felruházva a közigazgatás teendőiben; nagyon természetes tehát, hogy a bizottság tagjainak megválasztása egy a legtöbb adófizetők, mint a választott megyebizottsági tagok előtt közönyös nem lehet.

A törvény ugyan kimondja, hogy e 10 bizottsági tag jelölés nélkül titkos szavazattal választatik; de kétfelm, hogy ne lennének máris bizonyos személyek kiszemelve, kiknek megválasztását par force ne akarnák kivinni azok, kiknek érdeke megkívánja, hogy e bizottsági tagokkal solidaritásba legyenek.

A személyes érdek sem szakképzettséget, sem a közélet terén szerzett érdemeket nem veszi figyelembe; ha tehát e 10 tag megválasztása nem ezen szempontokból fogna megjelteni, hanem bizonyos clique sugallatának szüleménye foglalná el ama helyet, mely hivatalva lesz áldásos működésével s hivatásának betöltésével felejtetni a megyei autonómikus élet elvesztét; úgy előre is jóslhatjuk, hogy soha annyi visszaélés nem történt még a törvényhatóságokban, mint ezen törvény mellett, mely a bizottsági tagokat annyi hatalommal felruházta.

Nem ezen választási mozgalom hírnökei e vasuti mérnökök?

Észrevételek, Nógrádmegye altanfelügyelőjének legújabb indítványára.

II.

A „Nóg. Lap.” mult számában kifejtettem, hogy az esetben, ha az altanfelügyelő urnak a polgári iskolára vonatkozó (nem tudni miokból) kedvező indítványa elfogadtatnék; úgy kétségtelenül 52000 ftnyi alapítványi többlet szükségeltetnék a polgári iskola felállítására és fenntartására.

A józan felfogáson kívül tehát az arithmetikai adatok komolyan intenek, hogy oly indítványt keresztülvinni akarai, mely az állam és község kézzelfogható kárára van, nemcsak ésszerűtlenségre mutatna, de az indítványozót a közvéleménnyel szemben nem kevés gyanúsítással is terhelheti.

Azonban, úgy vettem észre, hogy t. altanfelügyelő úr érdekes indítványát a törvény palástjával akarja dédelgetni akkor, mikor a törvény felre magyarázása által kifejezést adott ama nézetének, hogy B.-Gyarmat városa az okt. törvény 59. §-a értelmében, mint 5000 léleknel többet számláló község köteles polgári iskolát felállítani, annélkül, hogy a kormány által segélyeztetnék.

Nem tartozom azok közé, kik egy vagy más törvényezik elterése miatt valakinek tudománya és szakképzettsége felett tapintatlanul pálezt törnek; hanem attól, kitől csak egy törvény alapos áttanulmányozása követeltetik, megkívánható, hogy, különösen a fontosabb ügyeknél, ha nemis a §-ust, de legalább a törvény szellemét és intentióit tudja.

Az idézett törvény ezen §-a világosan kimondja, hogy az olyan községek csak felsőbb népiskolákat kötelesek felállítani; polgári iskolákat pedig csak akkor, ha anyagi erejük engedi; az idézett népoktatási törvény 80. §-a pedig azt rendeli: hogy a közoktatási miniszter kötelességében áll bárhol szükségesnek látja tisztán állam költségén a helyi körülmények által igényelt népoktatási intézeteket állítani. A miniszter tehát elég correct járt el akkor, mikor B.-Gyarmat városának leirt, hogy állítson polgári iskolát, s midőn megigérté, hogy a községet a követelt polgári iskola felállításában segélyezni kötelességének ismerendi. — Azt hiszem, hogy a község nem más, hanem ezen miniszteri figyelem miatt szedte össze tökéit, nyíltot tért az áldozatkész adakozásoknak, odaadta majdnem minden vagyonát, hogy kimutassa anyagi erejét, melyről a

miniszter tudomást szereztve, — a még szükségilendő segélyezési összeget utalványozza.

Eötvös József közoktatási törvényén végig azon szellem lobog, mely a népnevelést minél számosabb iskola felállításával akarja biztosítani; s midőn ő a tanügyet — a kormány erősebb karjai közé helyezi, nem feledkezhetett meg ama intézkedéséről sem, hogy ott, hol a község nem képes iskolát állítani, a kormány segély igénybe vehető. Ezen segélyezés kiterjed mindazon tanintézetekre, melyeket a törvény 8 §-a népoktatási tanintézeteknek nevez, s mely alá ezen §-a az elemi és felsőbb népiskolákat, a polgári iskolákat és tanító képezdeket veszi.

Ezen intentióit a törvénynek elég világosan mutatja: a 43. §-a, mely azt mondja: „Ha a község kimutatja, hogy szükséges népoktatási tanintézeteknek a törvény szerinti felállítására és fenntartására a kellő anyagi erő nem képes egyézen előállítani, illető hatósága néján segélyért az államhoz folyamodhatik. — A közokt. miniszter a folyamodó községet az állam költségvetésében e célra megszarazott összegből segélyezi.

Azt hiszem, hogy a törvény 8 §-ánál a polgári iskola is népoktatási tanintézet, s így a 43. §-a értelmében a miniszterhez segélyért folyamodhatik, s a miniszternek azt segélyezni kötelességében áll.

A tanfelügyelőségre szóló §-ok, különösen a 16 o) és g) pontjai még a felsőbb népiskolák felállításáról eljárásról is szem előtt akarják tartatni a méltányosságot ott, ahol 5000 lakosát számlál a község. „A törvény minden, legalább 5000 lakosságú községet kötelez — úgymond — felsőbb népiskola felállítására; azonban még most csak azon községeknek sürgesse a tanfelügyelő e kötelességüknek azonnal és feltétlenül teljesítését, melynél látja, hogy saját nagyon erejükből a lakosság hűtlenhetése nélkül képesek reá;” továbbá: „Ahol felsőbb népokolákat, a község igényeihez képest szükséges felállítani, s ahhoz netán államssegély is szükséges, az iránt a tanfelügyelő, kinek ugyanezen §-c) pontja szerint a felsőbb népiskolák felállításáról eljárni kell eljárnia, mint az elemi népiskolák létrehozásánál, a kormánynál jelentést tegyen.

Ha tehát a kormány ott is, hol első §-aiban szigorúan követeli a felsőbb népiskolák felállítását, méltányolja a község vagyontalanságát, s állami segélyt ígér; mennyivel inkább kötelessége a polgári iskola felállításánál segélyezni, melyre a törvény egy községet sem kötelez?

Az iskolatanácsra vonatkozó miniszteri utasítás 11 §-ában az van, hogy: „az iskolatanács tanácskozik a tankerület tanügyi viszonyairól, különösen arról, hogy a helyi s vidékbéli érdekeknek megfelelőleg, hol és minő tanintézet fel állítása szükséges, s mennyiben kellene azt fontos okoknál fogva állami erővel létesíteni. Ez sem jelenthet mást, minthogy, ha az iskolatanács azt látja, hogy a helyi és vidékbéli érdekek kielégítésére valamely községben a polgári iskolának szükséges fennforog; arra az állami segélyt igénybe veheti.

Az iskolaszékre vonatkozó utasítás 15. §-a így szól: „Az iskolaszék a községi elöljárósággal egyetértve költségvetést készít az iskolának évenkénti szükségleteiről. Egyszermind a községi elöljáróságtól átveszi annak kimutatását, hogy a község az iskola szükséglet fedezésére mennyi jövedelmet kér saját erejéből és minden e célra felhasználható forrásból előállani kell e és mennyi államssegély?”

Az idézett paragraphusok kétségtelenül teszik tehát azt az elvet, hogy az államnak a jelenben B.-Gyarmaton fenntartandó polgári iskolát segélyezni kötelessége, és uincsen, okoskodás nincsen dialectika, mely elvitatható, hogy a kormánynak kötelességéről támogatása nem a közoktatási törvényen alapszik.

En amennyire érzem tanügyi elhagyottságunkat, amennyire át vagyok hatva, hogy B.-Gyarmaton a polgári iskola létesítése — a polgárság műveltségére nézve elhalaszthatlan; annyira meg nem szűnöm ez üdvös intézmény mellett felszállalni akkor, midőn ily téves felfogású indítványok merülnek fel.

Vajon mily mérvben tartozik az állam az előzőmenyek után, melyeket az iskola létesítésére nézve elkövetett, — úgyfintok segélyezni és támogatni a város anyagi orojének felismerte után? arról, ha a t. szerkesztő úr tért ad ezikkomnek, a jövő számban bővebben.

Mi veszélyezteteti hazánk államiságát?

Nemzeti érdekeinknek egyik legerősebb megtámasztója az idegen kultúra, mely hosszas mulasztásaink folytán főleg német államokból hazánkba is beférkőzött. Hazánk nézve elhatározó tekintet a hazai kultúra vezetését és nemzeti irányban fejlesztését addig vonni kezünkbe, míg az idegen befolyása hazánkat teljesen meg nem hódította.

Haladásunk, fejlődésünk előmozdítása körül nincs többé vesztetni való időnk, kereskedésünk még lefelé sem teljesen magyar, iparunk csirájában van, s iparcikkre nézve a szomszéd államok, különösen Austria kolonijája vagyunk, s így állunk a kultúra minden irányra nézve, s mindez a multak mulasztása miatt. Európa nyugatán folytonosan tesz előlépéseket a haladás, hazánkra ható befolyását a maradás politikájával többé nem akadályozhatjuk, sem a kultúrát a feligtereléssel meg nem hódítjuk. Az Európában jelenleg szereplő nemzetek jövőben leendő fenállására s hatalomkörre körülbelül máris elhatározó tekintet az, hogy mily erővel járul az illető nemzet az európai kultúra megállapításához, terjesztéséhez s fenntartásához. Minél inkább nő nyakunkra a kultúrafejlődés, s minél tovább várunk vagy tétovázunk mi, annál inkább fordítja ellennünk, mint akadályai ellen hatalmát. Mert a kultúra nemcsak felemelheti, naggyá teheti a nemzetet, de azon esetre, ha egy nemzet a fejlődés általános törvényeinek ellenáll, ha nem hódol a haladás közarámlatának, s a kellő időben nem fogadja azt be társadalmába: akkor a fejlődés érvényesíti magát az illető nemzet számbavétele nélkül s az ily nemzet, ha el nem enyészik is, de elvesztette önmagára nézve talán visszapótolhatatlanul a politikai s társadalmi élet főfaktorát a kultúrája lehet ugyan, de ez reá nézve idegen, befolyással arra bírni nem fog s lassankint idegen lesz a nemzet saját hazájában.

Nekünk nagy erőlt, sok ténykedést és szorgalmat kell kifejtünk jelen elmaradt helyzetünkkel szemben csak arra is, hogy az idegen kultúra nyomása alól idő folytán szabadulhassunk, s nemzeti kultúrát létesítsünk.

Hogy mennyire mesze vagyunk még a kultúra-haladás azon fokától, melyet már birnunk kellene, mutatja társadalmi helyzetünk, főleg a társas osztályoknak egymás iránti viszonyai. Nálunk ipartermelő és kereskedő osztály, bizonyos függési viszonyban áll szemben a fogyasztó osztállyal, mindegyik osztály alatt pedig a nyerstermelő áll. Távol van tőlem, hogy a nyerstermelőnek jelentékenységet tagadni akarnám, tudjuk igen jól, hogy a nyerstermelés az iparnak s kereskedésnek egyik legjelentékenyebb alapját képezi. Ezáltal csak azt akarom mondani, hogy szükségem nálunk, hogy a nemzet testvére és vérévé váljék azon igazságos tudat, hogy a fogyasztónak s nyerstermelőnek éppen úgy van szüksége igaztermelésre és kereskedésre, mint az iparosnak és kereskedőnek fogyasztóra és nyers termelőre, — hogy ezen osztályok egyenjoga kiegészítői a nemzeti vagyonszágnak s ezek egymás mellett és nem egymás felett állanak. Egyoldalú nyerstermeléssel, ha még oly virágzó is az, nem lehet nemzeti kultúrát létesíteni s nemzeti vagyonszólást kifejtetni.

Kérdezzük meg kereskedőinket, időről-időre ki tudják mutatni kereskedői könyveikből a tulnyomó nyerstermelő népesség hullámozó anyagi viszonyait, az egyoldalúság, mely hazánk közgazdasági állapotát, a kalászos vetemények túlnyomósága inellett magát nyerstermelésünket is speciálisan jellemzi, meghozza a fejlődésre káros következtetéseket ipartermelésünk és kereskedésünkre is, a kereskedő éppen oly hullámozásnak van kitéve a forgalmat illetőleg, mint az éghajlatunk szélsőségeivel küzdő nyerstermelő, ki ebben nehézsékes állapotunkat még azzal tetézi, hogy hagyományos előszeretetről, mit a kalászos vetemények iránt táplál, kellő mértékben nem bír lemondani, s a többol-

dalú gazdálkodás vagy a mezeti ipár, ellenkezik conservatív jellemével.

A kultúra-irányunk fejlesztése nemcsak közgazdaságunk — de magának a közszabadságnak érdekében is szükséges. Mert még a társas osztályok egymással szemben tényleg egyenjogúak nem lesznek míg valamelyik osztály a helyzetet tulnyomólag dominálja: addig a politikai jogok a gyakorlatban többé — kevésbé az illető erősebb osztály kiváltságát képezik. Ily viszonyok mellett aztán a tényleg hatalmasabb osztály gyakran önkénytelenül a gyengébb osztályra nyomást gyakorol sőt megsehtetik, az egyeseknek a szabadságról táplált oktalan fogalmait mellett, hogy a tényleg hatalmasabb osztály a számra vagy anyagiilag gyengébbet a politikai jogok gyakorlatára nézve megfélemlíti. S vajjon e vélemény türelmetlenség mit idéz elő? Azt a mit főleg a kereskedői osztállyal tapasztalunk, hogy nem akarván kárát vallani véleményo nyilvánításának, inkább nem él politikai jogával s a szabadságra annyira káros politikai apatikusok számát növeli. Így aztán éppen azon osztály nem használja kellőleg politikai jogát, mely a kultúrának egyik főtenyezője, mely osztálynak szavát pedig leginkább kellene meghallgatnunk.

Ha a nemzet figyelme s ténykedése kellő mértékben a kultúra fejlesztésére irányul, e körülmény nagy befolyással fog birni nemzeti jellemünk túlerős politikai jellegének szelidítésére, s meg fog tanítani minket gyakorlatilag is arra, hogy a politika mellett a fejlődés, a haladás, szóval a kultúra azor hatalom, mely a nemzetek sorsát dirigálja. A haladás hódítása sokkal erősebb, s a nemzetet, mellyel szembe a hódítást eszközli, sokkal veszélyesebb az erőszak hódításánál. A fegyver hódításának alapja a nyers erő s mint ilyen igazságtalan nemcsak, de jogtalan is, a haladás hódításának alapja az emberiség fejlődése, s mint ilyen igazságos s jogos is, e külföldiségben rejlik a haladás hódításának fenntartása s túlerője az erőszak hódításával szemben, aztán a nyers erő, azt az emberiség közérdeke, tehát a legtermészetesebb igazság támogatja.

Van még egy, az előbbivel analog természetű irány hazánk helviszónaiban, a nemzetiségi mozgalom, i. i. melyre a kultúra fejlődése szelidítő hatással fog birni, a mennyiben az által a közügyelem más irányba terelhetik. A nemzetiségi mozgalom nagy támaszt lel nemzetünk politikailó irányában, mivel e kérdés egyik buzdítóját abban találja, hogy hazánkban a politikai helyzet a vitakozás terén folytonosan vezérszeropet visz, s tisztán politikai, vagy jobban mondva állami viszonyaink még mindig nyitl kérdésekkül tekintetnek, minek folytán államiságunk konsolidációja be nem következhetvén, azáltal helyzetünknek ideiglenes színeze van. A nemzetiségi mozgalom bizik s ettől várja jövőjét még azon esetben is, ha a bekövetkező változásban a győzők vele egyet nem értenek is.

Ezen kérdés leginkább az által tartja fenn magát, ha oly elemekre támaszkodhatik, melyek ha a célra nem is értenek vele egyet, de a politikai helyzet meg-erősödését szinte akadályozzák.

Tomesko N.

A b.-gyarmati ügyvédi kamara

kürtő tevékenységet fejt ki szép feladatainak megoldásában s a kamara belső ügyeinek intézésén kívül leginkább két irányban működik áldásosan, s ezen

működése a nagy közönséget is közelebből érdekli, s ez a felelő elszaporodott zugirások kiirtása, s az ügyvédek ellen felmerülő panaszok gyors és részrehajlatlan elintézése.

A zugirások élesdi faja, hajmoresztó visszaéléseket követett el, felhasználva a nép tudatlanságát, s összeköttetést szerezve magának a hivatalokban, rendszeresen üzte kontárkodását és zsarolását, többnyire az ügyvédek reputációjának rovására. Az ügyvédi kamara mindent elkövet, hogy a társadalmat s különösen a szegényebb néposztályt ezen, valóságos elemi csapástól megmentsse, s a bíróságok majdnem kivétel nélkül lelkesen támogatják is a kamarát ezen tevékenységében, sőt már maga a közönség is öbörd, s a tapasztalt visszaéléseket önként feljelenti.

Másrésről az ügyvédek ellen emelt panaszok elintézésében szigorú tárgyilagossággal jár el, s míg az alaptalan és roszhiszeműleg panaszkodókat elutasítja, sőt a törvényszék általi megbírságotatásukat is eszközli, az igazolt panaszokat orvosolja, bár az eljárás az ily panaszos ügyekben kissé hosszadalmas, így Tapolcsányi Károlynak Lovesányi Géza elleni panaszos ügye, mely mult évi május 25-én indított meg, csak f. évi március 28-án került tárgyalás alá, miután a vád alá helyezési határozatot a legfőbb ítélőszék is helybenhagyta, s vádlott az idegen pénz visszatartásában bűnösnek mondatván ki, az ügyvédség gyakorlatától háromnegyed évre felfüggesztetett, mely ítélet ellen vádlott felebbezett.

A kamara választmányának ügybuzgóságáról tesz tanúságot, hogy a Losoncban, Ipolyvágyon és Szécsényben lakó választmányi tagok is pontosan megjelennek a havi üléseken.

A kamara tevékenységéről jövőre is fogunk értesítéseket adni.

A tűzoltó egyeslet.

Wohlthätig ist des Feuer's Macht,
Wenn sie der Mensch bekehmt, bewacht.

A mint magaeva tette a városi képviselő testület március hó 23-án tartott közgyűlése Kövy Tivadar úr ama indítrányát, hogy a tűzoltó egyeslet városi intézménykép fogadtassék el a városi képviselőtestület részéről, s midőn a testület azt anyagilag is segélyezni megígérte, Kövy Tivadar úr egész tüzzel fogott az egyeslet megalakulására szükséges tagok összegyűjtéséhez s alapító tagok szerzéséhez. — A buzgalomhoz képest az aláírások mindjárt az nap szépen eredményeztek, eddig 50. tűzoltó, s 62. alapító tag van aláírva.

A tűz egyik nagy hatalmaság az elemek között, korlátok közé szorított hatása nélkülözhetlen. A hol tűz uina, ott nincs élet. Az élet is lassú égés. De jaj akkor, ha a tűz a korlátozó bilincsekből felszabadul, s akadály nélkül csapdossa lángjait szerte szét, midőn a prerik szilaj lángok martalékaik lesznek, s az őserdők hatalmas baobabjai az óriási tűzben recsegve összerogynak, midőn az évezredek lerakódása a kőszén a földgyomrában meggyullad, megrázza prometheusi kinjában a földet, de nincs segély, mely eloltja izzó lángjait, midőn a teuger hallámai között égni kezd az óriási hajó, tűz és víz között ezerek könye hull a semmiségbe, s nincs erő, mely közvetítse az ellenkező elemeket s menthetlenül odavasznek mind-

TÁRCZA.

„Az olúzott ifjú“

(BESZÉLY.)

Írta:

Gonda László.

(folytatás.)

„Jól van, holnap eljövök; borzasztó kíváncsi vagyok azon nő arczképét látni, ki téged ennyire megváltoztatott, most pedig megyek a Nemzeti szállodába, talán már meg is jött atyám Ipolyágról.“

Ezzel barátságosan kezét szorították, és elhagyák egymást.

Másnap Gábor egész diszben volt felöltözködve, mint illik: szalónias fekete rubában, felső kabátját kárpátjára veté, bal kezén finom báliai kesztyű, még a másik kezén fityegett egész városias gaval lérokhöz méltón. —

A nádor utca felé tartott, s a hová azelőtt való napon a két hölgyet követé.

A szögleten még egyszer meggondolta magát, vajjon föl menjen-e, de a szerelme annyira égeté őt, hogy lehetetlen lett volna visszavonulnia.

Felszaladt a lépcsőkön a kifénysített réz csengető gombját remegve meghúzta.

Az ajtó felnyit és egy leborotvált képű, kamaszliban bujtatott német inas hajlongott előtte, majd a pallót érinté orrával.

„Itthon vannak a kisasszonyok?“ kérdé Gábor a hajlongó inast, miközben névjegyet nyújtá neki.

Az inas rápillantott és meghökkenve szolt, ismételt hajlongásokkal:

„Excellenz belieben Platz zu nehmen!“ —

Az ifjú nagy szemeket meresztett csodálkozva, és magában gondola:

„Mióta vagyok én Excellentiás...?“

Az inas a szomszédterembe lépett és alig hallhatóan jelenté.

„Seine Excellenz Horváth“

No hiszen olyan sürgös forgás, szaladgálás, csörmpölés történt a mellék teremben, hogy az egész házat megrázkódtatá. Egyiknek sem volt helyén az esze, az Excellentiás úr nagyon is meglepő időben kegyeskedett látogatását tenni.

Horváth, a vélt Excellentiás úr meg már nagyra is mozgott helyén. —

Végre az ajtó ismét felnyit, Horváth belépett, és egy nagy divatúrás teremben vevé magát észre, hol számtalan kész ruha volt össze vissza dobálva.

„Hát varrónő az én fénylő csillagom?“ mormogá Gábor, mialatt magát meghajtá a köpczös s kíváncsi divatúrásné előtt, ki alig várhatta már parancsait.

„Nagy asszony“ kezdé Gábor némi kis szünet után, „önnek két szép leánya van, kiknek szeretném magam bemutatni“ —

„Nur deutsch nur, deutsch, bitte her Excellenz, denn ich kann nicht ungarisch“ szolt a madam hajlongva.

Egy más szemében néztek.

„De én nem tudok németül szolt türelmetlenül Gábor.“

Az öreg asszonyság látván, hogy nem boldogulhat a kegyelmes urral, bár csodálkozva fejező ki tag leestél, hogy az Excellentiás úr nem tud németül, hirtelen befutott egy más oldal terembe, melyben számtalan varrónőany működött.

Ezt látván Horváth, bedugta fejét az ajtón, de akit keresett, azt nem látván menni akart: hanem azon perezen megnyitl az ajtó, melyen ő is jött, és Vilma, a keresett drága teremtes, Horváth nem csekély meglepésére és örömeire lépett be.

Vilma szintén megvult lepetve, és elhalaványult. E közben az öreg divatúrásné is megjelent egy kis leánnyal, kinek sülébe sugott valamit.

A leánya félénken közelített Horváthhoz.

„Ha szabad kérdeznék, szolt a kis leány akadozva, mit parancsol Excellentiád?“

„Azt hogy vonuljanak a másik szobába, mivel e kisasszonnyal van némi szólni valóm, ha tudni illik lesz oly szives megengedni“ fordult Vilmahoz moso-

lyogva, ki az excellentiás névre egészen megzavarodva állt egy helyben, s azt sem moudta igen vagy nem.

Horváth ismét folytató midőn magukra maradtak beszédét.

„Nagysám rég ohajtam már az önneli találkót, melytől a véletlen mindannyiszor mesze tartott, helyessbben moudva gátak gürdültek elém, melyen önhöz küzet nem hatolhattam, most megadván az ísten azt, az az oly szerencsése részesített, miszerént négyszemközt lehetek önnel, s kifejtthessem azt, miért oly régen sovárgék... de miért oly zavart ön Nagysám, tán rosszul esnek szavaim?“

S Vilmának valóban rosszul estek, ezen összefüggéstelen, és hebegő véget nem érő beszédek, mint Gábor maga észre vett szerelme mamorában kedves imádotta mellett, de mindamellett Vilma lekötölözöl szolt, bár kissé bátoratlanul.

„Korántsem uram csak folytassa tovább!“

„Ön igen kegyes Nagysám“ hajlt meg magát Gábor, mialatt ismét folytató: „Engedjen meg kisasszonnyom, hogy tököletesen kinem fejezzem magamat, még arra nyugalmasabb hely kell mint ez itt... hiszem hogy van önnek lakása, hol többször tehetem tisztelgetem, s lassan lassan megmondhassam a jelenlegi látogatásom czélját... meddig szokott itt mindég dolgozni?“

Vilma bámult és a vér arczába szökött, s ajkába harapott.

„Én uram?...“ szolt mentegetőzve Vilma „én itt nem szoktam dolgozni, csak ruháért jöttem ide, melyet itt készítenek“

„Hogyan?...“

„Ugy uram én nem vagyok varrónő“

Gábor mélyen elpirult

„Ah ah, és én... de ezért bocsánat tévedésemért“ dadogott Horváth, miközben izzadt homlokát törülé és folytata, ugyanazon hangon, „megtudna nekem nagysám engedni ha holnap otthon lakásán meglátogatnám?...“

Vilma gondolkodott, s szeretett volna mi előbb e kellemetlen helyzetből szabadulni mi már egy kissé kezdé is bosszantani, azért egész megfontolással nélkül mondá.

nyáján. Engedjen meg a t. olvasó, tűzbe jöttem. Nem akartam „in parvis exemplis grandibus uti” csak azt akartam mondani, hogy pl. ha B. Gyarmaton kigyulad egy putri, összesen az egész város — bűnül, — a hatóság, hogy életjelt adjon magáról, egy két csövetlen tűzfecskendő majdnem a tűz után odavitet — de csak azért, hogy egy két napig a helyszínen hagyván a közszemlének kitett tűzfecskendő mobilis accessoriumait lelopkodják, de a tűz isten kegyelmére van bízva, soha so akadékoskodik vele senkisé: akkor lehetetlen, melyet Kövy Tivadar úr szerkesztett a tűzoltó-egyletnek, s ne legyünk forró elismeréssel azok iránt kik ily tűzveszélyes egylet megalakításán buzgalkodnak.

Lehetetlen tehát, hogy a város derék fiatalága fel nem karolná a szép eszmét, mely különben is annyi athletikai élvezetet ígér. — Fel tehát, ahol egy kis tűz van, csapjunk fel tűzoltónak! Ime közülük a lelkes felhívást, melyet Kövy Tivadar úr szerkesztett a mely az alapszabályok megalakításáig zsinórmértékül szolgál: —

Felhívás! Balassa-Gyarmat mezőváros képviselő-testülete az itt felelő szükséges tűzrendszert szervezését szem előtt tartván, 1876. évi mártius 23-án tartott közgyűlésében egy önkéntes tűzoltó-egylet alakítását jóváhagyta és azt erkölcsileg és anyagiilag támogatni elhatározta.

Miután alulírott, ki a városunk közelében szintén alakulóban lévő tornaegylet kezdeményező tagjai kiküldöttsége által az önkéntes tűzoltó-egylet iránti indítvány megtételére felkérve voltam, — a város képviselő-testületének fenti határozata értelmében egyidejűleg a tűzoltó-egylet megalakításával megbízottam, mely a vállalkozó indítványozók kívánsága szerint a tornaegylet is gyakorolná; — rome megbízatásombhoz képest felhívom B. Gyarmat városa és környéke összes lakosait, miszerint az alakítandó „b-gyarmati önkéntes tűzoltó- és tornaegylet” létrejöttét, mely nem csak kor- és célszerű, de a közrendészet, s illetve az élet és vagyonbiztonság előmozdításának igen lényeges eszközt képezendi, úgy erkölcsileg, mint anyagiilag pártolni méltóztatassék.

Hogy ezen hazafias és polgári kötelességzerű ügy haladékok ne szenvedjen, és a megalakulás, valamint a más szomszéd városok példája után szerkesztendő alapszabályok létrehozása és kormányhatósági megerősítése mielőbb eszközölthessenek: ezen felhívás egyetemesen lekötölező aláírási okmányként közöltetik.

Az aláírás, s az abban foglalt lekötölelés három irányban terjed ki, még pedig:

1., a személyes vállalkozóknak az egylet tagjai közé való belépésük,

2., az alapító tőke létrehozása, és végre

3., az állandó kiadások fedezésére szükséges évenkénti járulékok biztosítására.

A „b-gyarmati önkéntes tűzoltó- és tornaegylet” rendes tagjai lehetnek B. Gyarmat mezőváros és a közvetlen községek mindazon állandó lakos polgárai, kik legalább 20 évesek, erkölcsi fedhetetlen jelleműek, önálló foglalkozásuak és ép egészséges testalkatúak.

Foglalkozó tagok lehetnek hasonló minőségű távolabbi vidékiek is.

Az egyleti tagok személyes lekötölelésük terjedelme és minősége az alapszabályok és szolgálati szabályzat által fog meghatározottni; az aláírók tehát ezen az alakuló gyűlésen a közgyűlés által elfogadandó és a magyar kormány által megerősítendő szabályok megtartá-

sára magukat előlegesen kötelezik; az önkéntes tűzoltó-egyletbe belépők nem kötelesek egyszersmind a torna-egylet tagjaivá lenni, mire nézve az aláírási ívben is elkülönzés foglaltatik.

Az alapító tőke, vagyis a tűzoltáshoz szükséges felszerelvények megszerzésére szolgáló összeg létrehozására alapító tagok egyszer s mindenkorra egy bizonyos összeget — legalább 10 azaz tíz forintot o. é. — irnak alá és vagy rögtön leteszetik, vagy kötelezik magukat az aláírt összeget az alakuló gyűlés után 8 nap alatt az egylet pénztárába feltétlenül s minden kifogás nélkül befizetni.

A pártoló tagok végre, kik az állandó egyleti kiadások, ugymint: néhány szegődött tűzoltó fizetése, javítások stb. szükségletek fedezéséhez járulni hajlandók, kötelezik magukat aláírásukkal évenként legalább 2 frt azaz két forintot az egylet pénztárába befizetni. Ezen lekötölelést csak haláleset, vagy végleges elköltözés szünteti meg.

Azon reményben, hogy az aláírás a t. ez. közönség hazafias buzgalmaának fényes tanujelét képezendi, tisztelettel vagyok

B. Gyarmaton, 1876. évi március 26-án.

Kövy Tivadar,
városi képviselő.

A vásárról mely B. Gyarmaton március hó 27. és 28-án tartott kevés kedvezőt irhatunk. A marha piacon legszámosabb eladási tárgyat képezett a tohén, de kevés kelt el; ló és ökör is eléggé volt képviselve. Az árak rendkívüli csekélyek voltak. Az eladást azonban még a marhalevelek helytelen ellenőrzése is akadályozta. Voltak sokan, kik a marhalevelet délután 2, 3 órakor kapták ki, s enélkül el sem adhatták marhaikat, vagy ha eladták, 1 frt bírsággal terheltettek. — Nincs szavunk a marhaleveles rendszer ellen, hanem ennek kezelési módja (legalább B. Gyarmaton) oly visszásan fűzetik, miszerint a marha tulajdonosok e zaklatása elkeseredést szülhet. — A gabona ára emelkedett, s igen szedték, de nem a konsumentek, hanem a kereskedők, kik rossz termésre számítanak. —

Hirek.

A megyei tavaszi közgyűlés határnapja még nincs megalapítva, s úgy látszik, hogy csak a jövő hónap eleje táján fog megtartatni. Hihetőleg az új törvény miatt halasztatott oly későre.

A losoncz-járási tanító-körnek folyó évi április 19-én lesz Lónyabányán gyűlése, mely alkalommal a körből kilépett alelnök helyett új alelnök választatik. A közgyűlés több hasznos felolvasással lesz összekötve u. m. a helybeli tanító tót nyelven mintatanítást tart, Hudecz Miksa tanító képző intézeti r. tanár a természetudomány köréből vett tárgyat népszerűen előadja, Gallovich János, tanítóképző intézeti gyakorló tanító e kérdést fejtegeti: „Hogyan kell a népiszkolákban földrajzt tanítani.” Végre Dapsy Kálmán Losoncz városi óvó a falusi óvodákról értekezik. Ezen közgyűlésre a kör tagjait és a tanügy barátait tisztelettel meghívja Jesezenak Ráfael, tanító képző intézeti r. tanár mint kör-elnök.

Ipolyiságon folyó évi április 8-án a megye ház termében, az ipolyisági működvelők által, a megyei ár-

vizkárosultak javára adatik Toth Ede 100 arany pályadíjjal jutalmazott 3 felvonású énekes népszimfonia: „A falu rossza.” Közre működnek: Axman Olga, Sebel Kellér I. Alberger Irma, és Palkovics Amália kisasszonyok; Lieszkovszky Viktor, Totovics Kálmán, Herczeg V. Kádár Gyula. Szulovszky Aurél, Heidenreich József, Veszeliak Ferencz, Bedros Pál, Mészáros Lajos, Jakab József, Heidenreich József, Göbel Lajos urak. Rendező: Pongrácz Lajos ur, kinék érdemei az ipolyisági s így a hontmegyei társas élet fejlesztése körül megbecsülhetlenek. Azt hisszük, hogy a közönség a szép és jótékony irányú törekvést minél számosabb megjelenésével fogja jutalmazni.

A szinkört B. Gyarmaton a nyári időnyiro B. kodi A utal népszimfonia, dráma és operette társulata szándékozik kibérelni július és augusztus hónapokra. A társulat jelenleg Kassán szép sikerrel működik.

A losoncz-i m. kir. állami képezdében f. évi mártius hó 27-én s következő (28. 29.) napjain tartott népiszkolai tanítóképzés vizsgálatra jelentkezőt összesen 11 jelölt, még pedig 5 rom. kath., 3 ág. hitv. evang. és 3 izraelita vallású. Egyik közülük a vizsgálatot másodjában tette le, szerencsésőbb sikerrel, mint első alkalommal. A tíz első izben jelentkezőt jelölt közül egy a vizsgálatra meg sem jelent, egy a közben lépett vissza, kettő fél s illetőleg egész évi újrakészítéssel utasított. Öten nyertek képesítést elégséges, egy dícséretes képességi fokkal.

Az önkéntes egylet (Népbank) B. Gyarmaton mai napra hirdett közgyűlése a vacsi vásár miatt o hó 23-ikára halasztatott

A „Nógrádmegyei népbank” Losonczon m. hó 25-én tartott rendkívüli közgyűlésében a leköszönt Szentiványi Farkas ur helyébe Szilassy Ferencz urat választotta meg egyhangulag elnökének.

Négy tagból álló szintársaság vagyis is inkább annak csak töredéke vetődött Losonczra a minap, név szerint Czákó-né, Czákó Rózi, k. a. Szirmay és Baródy urak. Az utóbbi „művezetése alatt áll a társaság, meg egy Varga nevű ötödik tag csak a színlapon pompázik. A közönség meglehetősen látogatja az előadásokat, melyek természetesen leginkább egy felvonásos vígjátékokból állanak. Legnagyobb vonzerőt leginkább Czákó-né élénk és zamatos magyar népdalai gyakorolnak. Az eddig adott darabok im következők: Március 25-én: „A váróteremben” Vigj. 1. felv. Népdalok a „Falu rosszából” és „Egy kis kacérság büntetése.” Vigj. egy felvonásban. Márc. 26-án „a mama leánya.” Vigj. 2. felv. Irta Gózsdu Elek. és „a mézes hetek után” Francia Vigj. 1. felv. Felvonások között „Csók köringő” és „kedvelt népdalok.” Márc. 29-én „Egy nő vétké” Szimű 3. felv. Irta Dumas Sándor. Gubcsó Etelka k. a. felléptével április 2-án a kisdédóvá javára adatik: „Vigjáték házasság nélkül.”

Szitrákról Hojtsy Miksa ügyvéd, mint a gutai szálló-dézama-váltási jogosultak képviselője többféle gyauusítások kikérülése tekintetéből kinyilatkoztatja, hogy o a szálló-dézama-váltási költségeket nem kezeli, hanem azok a bíróságnál vannak elhelyezve.

A „Magyarország és Nagyvilág” legújabbban megjelent 13 ik számának tartalma: — Szöveg: Szinyei József. — Kalandok. „Andor oszményo” című verses regény III. énekéből. (Vajda János.) — Egy fáradt ember naplójából. Újabb közlemény. (Opitzky János.) Folytatás. — „Sába királynője.” (K. N. K.) — A sárka álarczos. Elbeszélés. (Wilkie Collins.) Folytatás. — Uti tárcza: Smaland közepében: Porzó. — Irodalmi levelek. — Külföldiek. — Sakkfeladvány. — Képrejtvény. — Szerkesztői üzenetek. — Rajzok: Szinyei József. — A budapesti árviz. (Négy képpel.) — Nápolyi halászeleány. — Előfizethetni a kiadóhivatalnál Budapeston, Ferencziek tere Athoneum-épület; negyedévre 2 frt 50 kr., fél évre 5 frt., egész évre 10 forint. — Ajánljuk e lapot az olvasó közönség figyelmébe. —

Megjelent; Levélszerinti oktatás a német nyelv öntanulására. Irta és kiadja Roder Adolt 12 ik füzet. Az egész mű 40 levelet foglal magában és két tanfolyamra van beosztva. Egy-egy levél ára 20 kr., egy egész tanfolyamé pedig csak 3 frt. o. é. Megrendelhető minden hazai könyvtárasnál vagy a szerzőnél Szombathelyen. E díszesen kiállított folyóirat az eléggé ismert Toussaint-Langenscheidt tanmódszert vette alapul és a német nyelv alapos megtanulását a legrövidebb idő alatt biztosítja.

Az időjárás március 27-én egyszerre megváltozott; egész héten májusi napok voltak, s a nap teljes verőfényében felszárította a sarat.

Egy intelligensebb fiatal embert március 30-án B. Gyarmaton a várnok-székházban egy vidéki cipész kegyetlenül megvert.

Rendőri hír. A szklabonyai plébánián március hó 28-ikán éjjelkor, négy juhot loptak el.

Többek nevében. Losonczról érkezett egy közlemény, mely a Bég utcában egy sajtáságos nőről tesz említést, olyanról, ki cselédekkel cimborálva, hasznos háziállatok kintzásában, megmérgezésében talál kedvtelést. Az illető nő, — ha igaz a bejelentett közlemény, — az ördöltek háza segíthet, a cselédet pedig ajánljuk a rendőri hatóság figyelmébe.

Felölös szerkesztő: Horváth Danó.

Főmunkatárs: Harmos Gábor.

„Szívesen látom Excellenciát”
Gábor udvariasan kezét csókolta Vilmának, ki ijedve kapta el kezét, de már késő, mert a csók elcsillant rajta.

„Köszönöm! nagyon köszönöm jószágát, isten ön-pell a viszont látásig holnap délután: magát Horváth meghajtván menni akart, de ismét visszafordult „Majd elfelejtöm nagyságát, megkérdezni lakását.”

„Dorottya utca 6. szám I. omelet, harmadik ajtó, az udvaron jobbra.”

Horváth még egyszer a puha hó kezek után nyult de Vilma nem engedte megcsókolni, ezzel ki ment s betevé maga után az ajtót.

Az inas kabátját nyújtá neki nagy alázatossá az előszobában.

Horváth zsebébe nyult és egy bankjegyet nyomott az inas kezébe.

„Nesze fogd! kis borralaló; kűtélre is jut még belőled akasz fel magad!...”

„No Fräulein was hat der Herr Excellenz Ihnen gesagt? — kérde a divat árusnő, midőn meggyőződött hogy Horváth már eltávozott.

De Vilma volt oly okos, meg nem mondani mit akart az Excellenciás úr, hanem mást mondott helyette. „Hogyha kedves madám magyarul tudna az excellenciás úr, sok női ruhát csináltatna önénél; de mint-hogy magyarul nem tud, el ment más helyre” szölt Vilma németül.

A madám fejét csóválta bosszusan, az nem igen volt inyére.

„Kész már ruhám?” kérde ismét Vilma kis szűnet után.

„Kész kisasszony azonnal elküldöm lakására.”

„De minden este.”

„Bizhatik bennem.”

Vilma is elhagyá a termet, sietett haza felé.

„Papa papa! hald csak hirt hozok” szölt Vilma, midőn becsúszott, a pamlagon heverő atyának, ki éppen javába újságot olvasott.

„Vajon milyet?” kérde az atya anélkül, hogy szemét a hírlapról le vette volna.

„Tuláld el: holnap vendégünk lesz, még pedig nagy úr!”

„Ejha” még nagy úr! ugyan ne tréfálódj?”

Nem is atyus... nos nem találgtatod, ki lesz a vendég.”

„Nincs hozzá kedvem.”

„Akkor hát megmondom... Egy miniszter!...”

szölt Vilma különös hang nyomattal.

„Miniszter?” csodálkozott az öreg, és az újságot félre tette.

„Az bizony!”

„Ki mondta neked?”

„Ó maga!”

„Már hogy is ne! nem hiszem azt.”

„De pedig hidd el papácskám!”

„Es hol beszéltél vele?”

„A varrónőmnél.”

„Most már még ugy sem hiszem, ... mit csinálna ő a varrónőnél?”

„Igen keress.”

„Téged?!”... és mit akart veled?”

„Beszélni ohajtott velem.”

„Vilma te tréfát akarsz velem üzni!”

„No ha nem hiszi majd meglátja holnap.”

„Es kihez jó?”

„Azt mondta, hogy hozzám.”

„Alkalmasint valami iparlovag lesz, mert egy miniszternek mi baja volna veled.”

„Ilka is ismeri őt.”

„Kit?” szölt Ilka ki éppen be lépett a szobába.

„Azt az urat, ki annyit járt utánunk mindig...” emlékszel rá?”

„En? ... soso láttam én, azt sem tudom, hogy hívják.”

„Ej, dehogy nem! emlékezz csak vissza tegnapi.”

„Hát az a ... ha ha ha már ismerem” kaczagott Ilka.

„No látják, hogy nem hazudok.”

„Es hát mit beszélnek róla?” kérde Ilka.

„Vilma mondja, hogy holnap ido akar jönni hozzá.”

(Folyt. köv.)

